

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain 30 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain voimassaolossäännöstä. Nykyisen säännöksen mukaan määräaikainen kokeilulaki lakkaa olemasta voimassa 31 päivänä joulukuuta 2005. Esi-

tyksessä voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi yhdellä vuodella siten, että laki olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2006.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annettu laki (811/2000, *kokeilulaki*) tuli voimaan 1 päivänä lokakuuta 2000. Laki säädettiin sosiaali- ja terveysministeriön tietotekniologiastrategiaan liittyvän Satakunnan Makropilotti – hankkeen toteuttamiseksi. Kehittämisen ja kokeiluhanke alkoi vuonna 1999 ja päättyi vuonna 2001. Hankkeen keskeisimpinä tavoitteina oli kehittää ja kokeilla tietotekniisiin välineisiin ja ratkaisuihin pohjautuvia potilas- ja asiakaslähtöisiä saumattomia palveluketjuja, sähköistä asiakaskorttia sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden tietosuoja- ja tietoturvaratkaisuja.

Alun perin kokeilulakiin otettiin säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon omaneuvo- jasta, palveluketjusuunnitelmasta, sosiaali- turvakortista ja sosiaali- ja terveydenhuollon

viitetietojärjestelmästä. Lain voimassaolon oli tarkoitus päättyä 31 päivänä joulukuuta 2003. Lain muutoksella (1225/2003), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004, lain voimassaoloaikaa jatkettiin kahdella vuodella vuoden 2005 loppuun. Samalla luovuttiin sosiaaliturvakortin kokeilusta ja muutettiin lain nimike laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta.

Alun perin kokeilulain alueellista soveltamisalaa rajattiin nimenomaisesti tiettyihin makropilottihankkeissa mukana olleisiin kuntiin. Tämän lisäksi kokeiluun on voinut liittyä sosiaali- ja terveysministeriölle osoitetulla hakemuksella. Ennen vuotta 2004 kokeilua on sovellettu pääosin neljän sairaanhoitopiirin alueella, joista Satakunta on ollut kattavimmin mukana. Vuoden 2004 aikana kokeilu laajentui merkittävästi niin, että siihen kuuluvat tällä hetkellä kaikki Suomen

sairaanhoitopiirit Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Eräiden sairaanhoitopiirien alueilla on kuitenkin vielä kuntia ja kuntayhtymiä, jotka eivät ole perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon osalta mukana kokeilussa.

Kokeilulaista saatuja tuloksia on arvioitu Sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämiskeskuksen selvityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilulain toimeenpanosta kokeilualueella (Stakes, Raportteja 6/2005). Selvitys valmistui syyskuussa 2005. Sen mukaan kokeilulain tavoitteet ovat jääneet osittain epäselviksi. Lain pohjalta alueilla tehdyt toimet liittyvät tiiviisti tietoteknologisten ratkaisujen kokeiluun tietojen luovutuksessa eri rekisterinpitäjien välillä. Palvelujen laatua on pyritty parantamaan lähinnä viitetietokantaan liittyvien kokeilujen avulla. Sen sijaan palvelujen sisällöllisten ratkaisujen ohjaaminen kokeilulailla on jäänyt epäselväksi ja vähäiseksi. Tämä näkyy muun muassa siinä, ettei esimerkiksi kokeilulain mukaisia omaneuvojalpalveluita tai palveluketjusuunnitelmia ole juurikaan toteutettu. Selvityksestä ilmenee myös, että näitä koskevat säännökset on koettu osittain päällekkäisiksi muun palvelujen sisältöä ohjaavan sääntelyn kanssa. Kokeilulain toteutuksesta tehty selvitys osoittaa, että sähköisen asiakastiedon käsittelyn järjestelmä tulisi sisällyttää kokeilulain perusteella valmisteltavaan pysyvään lainsäädäntöön.

2. Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kokeilulain 30 §:n 2 momentissa olevaa voimassaolosäännöstä. Nykyisen säännöksen mukaan määräaikainen kokeilulaki lakkaa olemasta voimassa 31 päivänä joulukuuta 2005. Esityksessä kokeilulain voimassaoloaika ehdotetaan jatkettavaksi yhdellä vuodelta siten, että laki olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2006.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on kokeilusta saatujen tulosten pohjalta alettu valmistella lakiesitystä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Laki koskisi sekä rekisterinpitäjän sisäistä sähköistä asiakastietojen käsittelyä että näiden tietojen sähköistä luovutusta rekisterinpitäjältä toiselle. Koska kyseessä olisi uudenlainen

sähköistä tietojenkäsittelyä koskeva yleislaki, jollaista ei toistaiseksi ole muillakaan hallinnonaloilla, lakiehdotuksen valmistelulle on turvattava riittävä aika.

Ahvenanmaata lukuun ottamatta kokeilussa ovat mukana kaikki sairaanhoitopiirit. Eräiden sairaanhoitopiirien alueilla on kuitenkin vielä kuntia ja kuntayhtymiä, jotka eivät ole perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon osalta mukana kokeilussa. Tästä syystä lain 30 §:ää muutettaisiin siten, että myös ne kunnat ja kuntayhtymät, jotka eivät vielä ole mukana, voisivat hakea kokeiluun mukaan. Hakemus tulisi osoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006.

Voimaantulosäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa kokeiluun hyväksytyt kunnat ja kuntayhtymät olisivat edelleen kokeilun piirissä, jolleivät ne sosiaali- ja terveysministeriölle jättämällä ilmoituksella luovu kokeilusta. Ilmoitus kokeilusta luopumisesta tulisi tehdä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006.

Kokeilulain 30 §:n 3 momentin mukaan viitetiedot hävitetään kymmenen vuoden kuluessa lain voimassaoloajan päättymisestä. Kun kokeilulain voimassaoloaika aiemmin pidennettiin, ennen 1 päivää tammikuuta 2004 voimaan tullutta lainmuutosta syntyneet viitetiedot säädettiin hävitettäväksi 31 päivänä joulukuuta 2013. Tämä oli perusteltua, jottei viitetietojen säilytysaika pitenisi kokeilulain voimassaoloajan jatkamisen vuoksi. Vastaavasti ehdotetaan, että viitetiedot, jotka on tehty 1 päivän tammikuuta 2004 ja 31 päivän joulukuuta 2005 välisenä aikana, tulisi hävittää 31 päivänä joulukuuta 2015.

3. Esityksen vaikutukset

Kokeilulain voimassaoloa jatkettaisiin eräiden viitetietojen hävittämistä koskevaa velvollisuutta lukuun ottamatta samansisällöisenä. Esityksellä ei siten olisi asiallisia eikä myöskään taloudellisia vaikutuksia nykytilaan verrattuna. Sen sijaan sekä valtion että kuntien kokeilulain toteuttamiseksi tekemien investointien jatkohyödyntäminen vaarantuisi, mikäli kokeilu päättyisi. Tästä syystä kuntien mahdollisuudet jatkaa kokeilulain mukaisia toteutuksia tulisi turvata.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelussa on käytetty työryhmää, jossa on ollut edustus Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksesta, Kansaneläkelaitoksesta, Suomen Kuntaliitosta, Tietosuojavaltuutetun toimistosta sekä eräiltä kokeilualueilta.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta 22 päivänä syyskuuta 2000 annetun lain (811/2000) 30 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1225/2003, seuraavasti:

30 §

Voimaantulo

Tämä laki on voimassa 31 päivään joulukuuta 2006. Sosiaali- ja terveysministeriö voi viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006 saapuneen kunnan tai kuntayhtymän taikka näiden yhdessä tekemän hakemuksen perusteella päättää kokeiluun hyväksymisestä 2 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Ennen lain voimaantuloa kokeiluun hyväksytyt kunnat ja kuntayhtymät ovat edelleen kokeilussa, jolleivät ne sosiaali- ja terveysministeriölle jättämällänsä ilmoituksella luovu kokeilusta. Ilmoitus kokeilusta luopumisesta tulee tehdä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006.

Viitetiedot, jotka on tehty 1 päivän tammi-kuuta 2004 ja 31 päivän joulukuuta 2005 välisenä aikana, hävitetään 31 päivänä joulukuuta 2015.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta 22 päivänä syyskuuta 2000 annetun lain (811/2000) 30 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1225/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

30 §

Voimaantulo

Tämä laki on voimassa 31 päivään joulukuuta 2005. Sosiaali- ja terveysministeriö voi viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2004 saapuneen hakemuksen perusteella päättää kokeilualan hyväksymisestä 2 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Ehdotus

30 §

Voimaantulo

Tämä laki on voimassa 31 päivään joulukuuta 2006. Sosiaali- ja terveysministeriö voi viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006 saapuneen *kunnan tai kuntayhtymän taikka näiden yhdessä tekemän* hakemuksen perusteella päättää *kokeiluun* hyväksymisestä 2 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Ennen lain voimaantuloa kokeiluun hyväksytyt kunnat ja kuntayhtymät ovat edelleen kokeilussa, jolleivät ne sosiaali- ja terveysministeriölle jättämällä ilmoituksella luovu kokeilusta. Ilmoitus kokeilusta luopumisesta tulee tehdä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2006.

Viitetiedot, jotka on tehty 1 päivän tammikuuta 2004 ja 31 päivän joulukuuta 2005 välisenä aikana, hävitetään 31 päivänä joulukuuta 2015.